

# Dziennik ustaw Państwa

dla

królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

---

Zeszyt LII. — Wydany i rozesłany dnia 25 października 1870.

---

## 123.

### Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 13 października 1870,

którem wydaje się regulamin szkolny i naukowy dla ogólnych szkół ludowych w margrabstwie istryjskiem.

Po wysłuchaniu krajowej rady szkolnej istryjskiej, uznaję za stosowne zaprowadzić prowizorycznie od początku roku szkolnego 1870/71 także i w margrabstwie istryjskiem regulamin szkolny i naukowy dla ogólnych szkół ludowych, wydany rozporządzeniem mojem z dnia 20 sierpnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 105) ze zmianami, jakie są potrzebne z powodu iż w tym kraju prawny obowiązek uczęszczania do szkoły trwa lat sześć.

Co do szkół powtarzania, w kraju tym na mocy ustawy krajowej z dnia 4 kwietnia 1870 zaprowadzać się mających, uznaję za stosowne rozporządzić co następuje:

§. 1. Szkoły powtarzania mają być zaprowadzone wszędzie gdzie istnieją szkoły ludowe.

§. 2. Udzielanie nauki w szkole powtarzania jest obowiązkiem nauczyciela zamianowanego przy szkole ludowej. Jeżeli przy szkole jest kilku nauczycieli, natenczas władza szkolna powiatowa rozstrzygnie, którzy z nich mają wziąć na siebie to zadanie.

Jeżeli nauczyciel w skutku pełnienia obowiązków przy szkole powtarzania, ma udzielać więcej niż 30 godzin nauki na tydzień, natenczas za przewyższającą liczbę godzin osobno wynagradzanym będzie.

§. 3. Do szkoły powtarzania obowiązani są uczęszczać wszyscy chłopcy od 12 do 14 roku życia.

Na prośbę rodziców, w wypadkach godnych szczególnego uwzględnienia, władza szkolna powiatowa uwalnia od uczęszczania do szkoły powtarzania.

§. 4. Nauka powtarzania bywa udzielana trzy razy w tygodniu, w poniedziałek, środę i sobotę popołudniu, najmniej po dwie godziny (nie licząc nauki religii) i trwa od początku roku szkolnego do końca marca. Godziny wyznacza władza szkolna miejscowa, według szczególnych stosunków miejscowych.

§ 5. W samoistnych szkołach żeńskich ma być zaprowadzona niedzielna nauka powtarzenia dla dziewcząt od 12 do 14 roku życia, trwająca cały rok szkolny.

§ 6. Co do przyjmowania do szkół powtarzania, uwalniania i karności, obowiązują przepisy wydane dla ogólnych szkół ludowych.

§ 7. Celem szkoły powtarzania jest powtórzenie, uzupełnienie i rozszerzenie nauki pobieranej w szkole ludowej. Nauka w tejże ma obejmować wszystkie przedmioty przepisane dla szkoły ludowej.

§ 8. Co do podziału na klasy, planów nauki i egzaminów wchodzi w zastosowanie postanowienia regulaminu szkolnego i naukowego.

**Stremayr** r. w.

## 124.

### Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 14 października 1870,

względem upoważnienia ekspozytury głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Dziedzicach w Szląsku, do postępowania wywozowego z piwem.

Upoważnia się ekspozyturę głównego urzędu cłowego w dworcu kolei w Dziedzicach w Szląsku, w myśl rozporządzeń ministerjalnych z dnia 14 lipca 1858, 30 listopada 1859, 23 sierpnia 1863 i 28 kwietnia 1869 (Dz. u. p. 1858, Nr. 114; 1859, Nr. 219; 1863, N. 73; 1869, Nr. 54), do postępowania wywozowego z piwem, wywożonem za linią cłową z zastrzeżeniem zwrotu podatku konsumcyjnego.

**Holzgethan** r. w.

## 125.

### Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 14 października 1870,

względem przeniesienia puncerowni z Ybbs do Scheibbs.

Puncerownia, w skutku rozporządzenia ministerstwa skarbu z dnia 30 listopada 1866 (Dz. u. p. 1866 Nr. 149) dotychczas w Ybbs istniejąca, będzie przeniesiona od dnia 1 grudnia 1870, bez zmiany swego okręgu urzędowego, do Scheibbs, i połączona z tamtejszym urzędem podatkowym, używać zaś będzie jak dotychczas znaku urzędowego A<sub>1</sub>.

**Holzgethan** r. w.

## 126.

### Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 16 października 1870,

względem przeniesienia królewsko-węgierskiego pobocznego urzędu cłowego w Starej Moldowie do Bielobreska.

Stósownie do oznajmienia królewsko-węgierskiego ministerstwa skarbu z dnia 1 października 1870, L. 41.573, królewsko-węgierski poboczny urząd celny w Starej



Moldowie przeniesiony został w porozumieniu z królewsko-węgierskiem ministerstwem handlu tudzież c. i k. ministerstwem wojny dla całego państwa, do Biobreska, gdzie rozpocznie czynności swoje z dniem 1 listopada 1870.

**Holzgethan** r. w.

## **127.**

### **Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 17 października 1870,**

względem rozpoczęcia czynności urzędowych sądu powiatowego w Starym grodzie (Cittavecchia) w Dalmacyi.

Sąd powiatowy w Starym grodzie, ustanowiony rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 28 kwietnia 1870. Dz. u. p. Nr. 67, rozpocznie czynności swoje z dniem 1 grudnia 1870.

**Tschabuschnigg** r. w.

## **128.**

### **Rozporządzenie ministrów spraw wewnętrznych, wyznań i sprawiedliwości z dnia 20 października 1870,**

względem wewnętrznego urzędu i prowadzenia metryk urodzenia, zaślubin i zejścia dla osób nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła lub społeczności religijnej.

Na zasadzie §. 7 ustawy z dnia 9 kwietnia 1870, Dz. u. p. Nr. 51, rozporządza się względem wewnętrznego urzędu i prowadzenia metryk urodzenia, zaślubin i zejścia dla osób nienależących do żadnego prawnie uznanego kościoła, lub społeczności religijnej, co następuje:

#### **§. 1.**

Władze rządowe i gminne, do których na mocy §. 3 ustawy na wstępie powołanej, przynależy prowadzenie metryk urodzenia i zejścia dla osób, nie należących do żadnego prawnie uznanego kościoła, lub społeczności religijnej, winny trzymać się przy wewnętrznym urzędzie i prowadzeniu tychże metryk, jakoteż przy wystawianiu potwierdzeń i świadectw, na podstawie tych metryk wydawać się mających, wszystkich owych przepisów, jakie istnieją dla władz prowadzących metryki uznanych kościołów i społeczności religijnych.

W miejscach, gdzie stosownie do owych przepisów, ma być w metryce wymienione wyznanie, należy umieścić wzmiankę „bez wyznania.“

#### **§. 2.**

Do zapisywania małżeństw między osobami nie należącymi do żadnego prawnie uznanego kościoła, lub społeczności religijnej, służy władzom w §. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 1870 wskazanym, ta sama metryka, którą w myśl ustawy z dnia 25 maja 1868, Dz. u. p. Nr. 47 i rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1 lipca 1868, Dz. u. p. Nr. 80, prowadzi się dla zawieranych małżeństw cywilnych.

Podobnież zapowiedzi takich małżeństw winny być zapisywane w księdze zapowiedzi, prowadzić się mającej według wspomnianych przepisów.

## §. 3.

Przy zapisywaniu do metryki (§. 2), jakoteż przy wystawianiu odnośnych potwierdzeń i świadectw, zachowywać należy przepisy rozporządzenia ministeryalnego z dnia 1 lipca 1868, Dz. u. p. Nr. 80, z tą zmianą, że tam, gdzie według owych przepisów ma być wymienione wyznanie religijne, umieścić należy wzmiankę „bez wyznania“.

Taaffe r. w.

Stremayr r. w.

Tschabuschnigg r. w.

## 129.

## Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 20 października 1870,

względem egzaminu kandydatów na nauczycieli rysunku z wolnej ręki w szkołach średnich.

## Komisya egzaminacyjna.

## §. 1.

Uzdolnienie na nauczyciela rysunku z wolnej ręki w szkołach średnich, udowodnia się egzaminem, do odbywania którego powołane są naukowe komisye egzaminacyjne dla szkół realnych w Wiedniu i Pradze.

W miarę potrzeby, liczba członków tych komisyi pomnożona będzie egzaminatorami, których minister oświecenia zamianuje na taki sam przeciąg czasu, jak innych członków komisyi.

Egzaminatorowie tego przedmiotu stanowią osobny oddział komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół realnych, pod przewodnictwem dyrektora tej ostatniej.

Jeżeli egzaminatorowie ci nie są zarazem członkami innego oddziału tej komisyi, mają znajdować się tylko na tych posiedzeniach, na których rozbierane są sprawy egzaminów dotyczących rysunku z wolnej ręki.

## Zgłoszenie się do egzaminu.

## §. 2.

Aby być przypuszczonym do egzaminu, kandydat winien wystosować podanie do dyrektora tej komisyi egzaminacyjnej, przed którą zamysła składać egzamin. Do podania winien dołączyć:

- a) Pisemny życiorys swój (Curriculum vitae) z wyszczególnieniem kolei swego wykształcenia i studyów w swoim zawodzie, dodając oraz, jakiego języka wykładowego chce używać przy nauczaniu;
- b) świadectwo że ukończył z dobrym skutkiem gymnasium niższe, lub szkołę realną niższą;
- c) świadectwo z odbytego przynajmniej trzyletniego kursu nauk w szkole sztuk pięknych;
- d) prace swego zawodu, w takich rozmiarach, aby z nich można było powziąć dokładny sąd o jego wykształceniu specjalnem.

Od uczynienia zadość powyższym wymaganiom uwolnić może tylko minister oświecenia, po wysłuchaniu zdania komisyi egzaminacyjnej.



## Przedmiot egzaminu i miara wymagań.

### §. 3.

Pod względem ogólnego wykształcenia ma się żądać od kandydata:

- a) dostatecznej znajomości języka wykładowego, poprawności i biegłości w używaniu tegoż;
- b) wykształcenie dydaktyczno pedagogicznego w rozmiarach, dających rękojmię, że nauka rysunku będzie w szkole właściwie traktowaną;
- c) znajomości historii powszechnej i historii cywilizacyi, tudzież, i to szczególnie, znajomości nauki stylu;
- d) znajomości anatomii ciała ludzkiego, o ile ta jest potrzebną do narysowania figury człowieka;
- e) znajomości najważniejszych zasad geometryi wykreślnej, o ile ta daje się objaśnić na drodze empirycznej, zapomocą unaocznienia; z szczególnem zastosowaniem do konstrukeyi cieniów, tudzież perspektywy malarskiej, i o ile to jest potrzebnem do unaocznienia brył, przy nauce geometryi.

### §. 4.

Pod względem specjalnego wykształcenia wymagać się ma od kandydata umiejętności i biegłości w rysowaniu ornamentów i postaci ludzkiej, tudzież, aby biegle i właściwie używał wszelkiego materiału do rysowania.

Kandydat ma udowodnić wykształcenie w swoim zawodzie:

- a) narysowaniem ornamentu płaskiego lub plastycznego, własnego pomysłu, w stylu wskazanym;
- b) wystudyowanym rysunkiem podług statuy starożytnej i podług żywego modelu.

Jeżeli kandydat chce oraz okazać uzdolnienie do udzielania nauki modelowania, winien udowodnić biegłość artystyczną w wykonywaniu z gliny i wosku, tak ornamentów, jak i postaci ludzkiej.

### §. 5.

Przyznaje się tylko uzdolnienie na nauczyciela szkół realnych wyższych, a nie na nauczyciela niższego stopnia.

## Forma egzaminu.

### §. 6.

Każdy egzamin dzieli się na trzy części, te są: wypracowanie domowe, wypracowanie klauzurowe i egzamin ustny.

#### I. Wypracowanie domowe.

Jeżeli warunki postanowione w §. 2 zostaną dopełnione, składający egzamin otrzyma do wyrobienia w domu zadanie pisemne, do którego wybranym będzie temat treści dydaktycznej, lub pedagogicznej (§. 3, lit. b).

Wypracowanie, odnoszące się do zawodu kandydata, będzie zadane tylko wtedy, jeżeli prace które przedłoży (§. 2 lit. d), nie pozwalają powziąć pewnego sądu o jego wykształceniu w swoim zawodzie.

## II. Wypracowanie klauzurowe.

Jeżeli wypracowanie domowe nie daje powodu do odrzucenia kandydata, tenże wezwany będzie do wypracowania klauzурowego.

Każdy kandydat ma wykonać dwa wypracowania klauzурowe, z których jedno odnosi się do rysunku geometrycznego, drugie do rysunku z wolnej ręki.

Jeżeli kandydat zamierza także złożyć egzamin z modelowania, winien wykonać trzecie wypracowanie klauzурowe, z dziedziny tej gałęzi sztuki.

Wypracowanie klauzурowe kandydat winien wykonać według poleceń dyrektora komisji egzaminacyjnej.

Co do dostarczenia środków naukowych, potrzebnych do wykonania wypracowań klauzурowych z rysunków wolnoręcznych, względnie z modelowania, jakoteż co do wyznaczenia odpowiedniego lokalu, dyrekcyja komisji egzaminacyjnej winna w tym względzie porozumieć się z przełożonym szkoły sztuk pięknych, tego miejsca, w którym kandydat składa egzamin.

## III. Egzamin ustny.

Do egzaminu ustnego kandydat tylko wtedy przypuszczonym będzie, jeżeli wypracowania klauzурowe wykonał odpowiednio. Tenże rozciągać się ma na przedmioty wymienione w §. 3.

### Porządek czynności.

#### §. 7.

Co do kierownictwa komisji egzaminacyjnej, wypracowań domowych i klauzурowych, egzaminu ustnego, osądzenia robót i odpowiedzi kandydata, dalej co do rozstrzygnięcia o ogólnym rezultacie egzaminu, co do prowadzenia protokołów i wystawiania świadectw, jako też co do składania tax egzaminacyjnych, nakoniec co się tyczy roku próby, mają wejść w zastosowanie postanowienia, obowiązujące dla egzaminów z kandydatami na nauczycieli samoistnych szkół realnych.

### Postanowienie przejściowe.

#### §. 8.

Kandydaci, którym uzdolnienie do nauczania rysunku z wolnej ręki w szkołach realnych wyższych, przyznanem już zostało według dotychczasowej praktyki, jeżeli chcą pozyskać uzdolnienie nauczycielskie według postanowień niniejszego przepisu, mogą poddać się egzaminowi uzupełniającemu. Egzamin ten ma jednak ograniczać się tylko na przedmioty wymienione w §. 3.

**Stremayr** r. w.